

Zápis z cyklu seminářů

V období od 23.8.2010 do 23.9.2010 proběhl cyklus seminářů s názvem Pstruhové hospodaření a vodní toky určený pro rybářskou veřejnost, zejména pro hospodáře rybářských svazů a dále pro zástupce ochrany přírody (Obce s rozšířenou působností, krajské úřady, AOPK ČR). Cyklu seminářů se zúčastnilo téměř 200 lidí, kteří vždy aktivně diskutovali, sdělovali připomínky a své postřehy.

Program semináře byl rozdělen na tři části:

1. Seznámení s ekosystémem vodního toku, vysvětlení procesů v ekosystému, zdůraznění významu přirozeného ekosystému a představení ekosystémových služeb přirozeného vodního toku a jeho nivy (Mgr. David Pithart, PhD.)
2. Představení negativních vlivů na společenstva pstruhových vod a navržení opatření k eliminaci jejich vlivů (Mgr. Jan Dušek)
3. Možnosti nápravy špatného stavu vodních toků, včetně participace na rozhodování v oblasti ochrany vodních toků (Ing. Jiří Mejsnar)

Diskutovaná témata s přesahem do všech krajů České republiky

problém	řešení
Pokles počtu kvalitních generačních ryb a tedy i kvalita a početnost násady.	Zlepšení stavu vodních toků, navržení lokálně specifických opatření pro udržitelnou míru predančního tlaku
Těžba dnových sedimentů správci toků bez vyzkoušení uživatele revíru, nevhodné načasování a jejich neopodstatněnost.	Komunikace mezi správci toků, vodoprávním úřadem, orgánem ochrany přírody, místní samosprávou a rybářským subjektem.
Pokles úlovků, i přes pokles rybářského tlaku na rybářské revíry, díky konkurenci predátorů.	Zlepšení stavu vodních toků, navržení lokálně specifických opatření pro udržitelnou míru predančního tlaku.
Chybí předávání dat o nálezích zvláště chráněných druhů vodoprávním úřadům, orgánům ochrany přírody, správci toků a rybářským subjektům. Chybí oznamování nálezů rybářskými subjekty správci nálezové databáze.	Zpřístupnění části nálezové databáze veřejnosti. Tlak na státní správu na využívání nálezové databáze. Předávání nálezových dat nalezcí správci databáze.
Problém s energetickým využíváním vod v malých vodních elektrárnách.	Důsledná kontrola a vymáhání dodržování podmínek povolení. Tvrdé sankce při úmyslném porušování povolení.
Minimální vymahatelnost práva při havarijních znečištění, při energetickém využívání i při odběrech.	Důsledná kontrola a vymáhání dodržování podmínek povolení. Tvrdé sankce při úmyslném porušování povolení. Důsledné došetření každé havárie.
Nízká informovanost o odlovcích elektrickým agregátem a jejich potřebě vzhledem ke způsobu hospodaření na vodních tocích, a to i u odborné	Vzdělávání veřejnosti, informační kampaně k užívání elektrického agregátu a k systému rybářského hospodaření.

veřejnosti (např. vodoprávní úřady).	
Problematika vypouštění sedimentů z nádrží a splachy ze zemědělství a stavenišť.	Odpovědné stanovování manipulačních řádů nádrží. Stanovování podmínek pro provádění staveb do stavebních povolení s přihlédnutím na eliminaci negativních vlivů na vodní prostředí.
Změna zemědělského hospodaření s ohledem na splach sedimentů a živin je velmi obtížná.	Nastavení dotačních titulů s ohledem na ochranu půdy proti splachům.
Obtížnost čerpání náhrad na znovuzarybňování na pstruhových vodách.	Podpora zarybnění původními druhy.
Nevyužívání § 66 zákona o ochraně přírody a krajiny orgány ochrany přírody, který umožňuje omezení a zákaz činnosti.	Podpora pro využívání (individuální, nikoliv paušalizované) využívání omezení nebo zákazu významně škodlivé činnosti.
Plašení a rušení kormoránů je problematické, například nelze účinně provádět v obcích, nebo je neúčinné díky členitosti terénu.	Rybáři musejí iniciovat řešení problematiky kormoránů zejména na mezinárodní úrovni.
Vysazování nevhodných forem pstruha potočního některými organizacemi (ti potom migrují i do jiných revírů).	Omezení vysazování nepůvodních forem pstruha potočního, podpora využívání lokálně etablovaných populací.
Odlovy v rámci monitoringů jsou prováděny nesystematicky. Data nejsou předávána a provádějí se opakovaně odlovy stejných úseků různými institucemi (AOPK, ČHMU, univerzity)	Koordinace odlovů a předávání dat z odlovů uživateli revíru, který je může předávat dalším zájemcům.
Obecně nízká míra komunikace mezi ochranou přírody a rybářskými subjekty.	Vytvoření pracovních skupin řešících společná témata.
Zaměření ochrany přírody na ochranu „vlajkových“ druhů a nikoli biotopů jako celku.	Využívání platné legislativy v plném rozsahu, možnost legislativních změn.
Řada úřadů neakceptuje připomínky rybářů, na úřadech obcí s rozšířenou působností chybí odborníci.	Vzdělávání úředníků, jejich motivace a důsledný tlak rybářské veřejnosti na participaci na při rozhodování.

Lokálně specifická témata

Západní Čechy

problém	řešení
Klesá rybářský tlak. V západních Čechách nejsou revíry téměř navštěvované díky velké konkurenci kormorána.	Možnost orientace na menší množství úlovků za cenu pobytu v kvalitnějším prostředí.
Ponechání generačních ryb v toku je nerentabilní, vzhledem k velikosti jejich teritorií.	Podpora přítomnosti dospělých ryb v tocích bez zvýšeného rybářského nebo predačního tlaku,

	kdy může docházet k přirozené autoreprodukci.
Chráněné rybí oblasti znamenají méně biomasy a nižší celkovou početnost.	Smyslem CHRO je zvýšení kvality a nikoliv kvantity, podle toho musejí být vybírány vhodné oblasti.
Podpora lokálních líhní je v současné době zbytečná, protože nejsou generační ryby, je třeba podporovat generační ryby.	Podpora přirozené reprodukce by měla být upřednostňována před umělým výtěrem, i ten může ale místy přispět ke stabilizaci lokálních populací.

Severní Čechy

problém	řešení
Velký vliv znečištění z provádění staveb (průmyslové komplexy, dopravní stavby) a následné splachy z parkovacích a manipulačních ploch.	Stanovování podmínek pro provádění staveb do stavebních povolení s přihlédnutím na eliminaci negativních vlivů na vodní prostředí. Čištění srážkových vod z manipulačních ploch.
Neaktuálnost zarybňovacích plánů.	Spolupráce krajských úřadů s rybářskými hospodáři na navržení optimálních a „živých“ zarybňovacích plánů.
Opakující se znečištění toků zejména na Liberecku.	Důsledná kontrola a vymáhání dodržování podmínek povolení. Tvrdé sankce při úmyslném porušování povolení. Důsledné došetření každé havárie.
Velký vliv volavky na některých revírech zejména na Děčínsku.	Komunikace mezi rybáři a ochranáři a společná dohoda na stabilizaci populace volavky.
Funkční spolupráce mezi Krajským střediskem AOPK a rybářskými organizacemi při monitoringu případnému návrhu redukce populací volavky.	Vzor přenést i na další místa.
Reprodukční potenciál starších ryb v povodí Jizery na rozdíl od ostatních regionů výrazně klesá s jejich věkem (optimum samice ve velikosti max. 30 cm).	Nutnost výzkumu.
Migrace kormoránů na toky po protržení přehrady na území Polska.	Mezinárodní spolupráce na řešení problematiky kormorána.

Východní Čechy

problém	řešení
Velmi stabilní a silná populace lipana na Labi v Hostinném (až „přemnožení“).	Nutnost výzkumu.
Velmi stabilní populace lipana je i na Úpě, kde probíhá přirozený samovýtěr, i přes ovlivnění MVE a jejich špičkování a zimujícími kormorány	Nutnost výzkumu.

(až do Pece p. S.)	
Byla zvýšena lovná míra, což ale představuje větší tlak na plůdek a na populace vranky.	Cennost generačních ryb je třeba zvážit na každé lokalitě individuálně.
Dostatek kvalitní násady pstruha potočního.	Udržení kvality populace a vyloučení genetického znečištění.
Povolen odstřel 100 ks kormorána ročně – ale reálně je zastřeleno okolo 8 kusů.	Příklad nezbytnosti mezinárodní spolupráce na řešení problematiky kormorána.
Problémy působí vydra pro záchranný program raka říčního, kde se specializuje na raky na odchovných rybnících.	Nutnost navrhnout místně specifická opatření ke snížení vlivu vydry- vkládání mrtvého dřeva, oplocení nádrží.
Nezanedbatelný vliv čápa černého na kapiláry.	Vhodná spolupráce ochranářů a rybářů na návrhu řešení.
Dobrá spolupráce rybářů Skuhrov se správcem toku (Povodí Labe, s.p.) při obnově prohrábnutého koryta, např. vkládáním mrtvého dřeva a kamenů.	Vzor přenést i na další místa.
Odstraňování jezů je třeba dělat uváženě a vždy konzultovat s rybářským hospodářem.	Komunikace mezi správcem toku, vodoprávním úřadem a rybářským subjektem. Hledání místně vhodného řešení.
Byrokratické přístupy k hrázkování toků ze strany správců toku i vodoprávních úřadů.	Komunikace mezi správcem toku, vodoprávním úřadem a rybářským subjektem. Odborný a věcný přístup k navrhovaným opatřením. Omezení zbytečné byrokratické zátěže.

Jižní Čechy

problém	řešení
V oblasti Vodňan a Prachatic působí zimující kormoráni totální destrukci rybí populace, a to i v přírodě blízkých tocích.	Mezinárodní spolupráce na řešení problematiky kormorána.
Během jednoho roku populace 300 generačních lipanů evidovaných na podzim jich na jaře zbylo 10 vlivem kormoránů.	Mezinárodní spolupráce na řešení problematiky kormorána.
Populace volavky je považována za setrvalou se snesitelnou mírou predačního tlaku.	Začlenit lokality do výzkumu ekologie a vlivů volavek na pstruhové vody.

Severní Morava

problém	řešení
Revizím dekretů brání obavy z legislativní nejistoty – existuje výklad, že se změnou dekretu	Iniciativa rybářských svazů a jejich tlak na zkvalitnění právních nástrojů pro výkon

je nutné vypsát výběrové řízení na uživatele revíru. Lokálně dochází k velmi častým zásahům do koryta, mnohde až 5x do roka. Před každým zásahem je nutné provádět odlovy. Některé toky se upravují po dobu až 10 let.	rybářského práva. Komunikace mezi správci toků, vodoprávním úřadem, orgánem ochrany přírody, místní samosprávou a rybářským subjektem. V případě nutnosti úprav minimalizovat vliv provádění staveb.
Fatální vliv přehrady Slezská Harta (napuštění 1997) zejména na generační ryby na přítocích.	Poučení pro přípravu opatření souvisejících s podobnými stavbami.
Predační tlak vydry v kombinaci s přehradami a jezy působí fatálně pro rybí společenstva.	Nutný výzkum všech faktorů, které společně působí.
Úřady neakceptují připomínky rybářů.	Důsledný tlak rybářské veřejnosti na participaci na při rozhodování. Upozorňování na nezákonnost rozhodnutí vydaných bez vypořádání námitek uživatele revíru.
Problémem je zavlažování golfových hřišť v letním období chybí voda v tocích i v povodí.	Stanovování povolení k odběru vod s ohledem na podmínky povodí. Následná kontrola dodržování vydaných povolení.
Populace lipana je také velmi promíchaná. V současné době se už lipan na řadě toků ani nevysazuje.	Dokončit výzkum struktury populací lipanů a určit optimální režim pro dílčí povodí.
Na úřadech obcí s rozšířenou působností (vodoprávní úřady) chybí odborníci.	Vzdělávání úředníků, jejich motivace a důsledný tlak rybářské veřejnosti na participaci na při rozhodování.

Jižní Morava

problém	řešení
Podnik Povodí investuje pouze do technických úprava a chybí zde následné investice do obnovy zeleně.	Komplexní posuzování projektů orgány státní správy. Vznášení požadavků na nutnost obnovy zeleně v okolí vodních toků.
Na jižní Moravě je problém se zemědělskou půdou, která sousedí s toky – dotace jsou směřovány na obhospodařovanou půdu, proto je zájem na hospodaření na co největší ploše.	Nastavení dotačních titulů s ohledem na ochranu půdy proti splachům.
Kaly z nádrží jsou významným přísunem živin a organického materiálu. Problém je daleko obsáhlejší a závažnější i z hlediska ovlivnění rybích populací (odplavení ryb stojatých vod), výrazné ovlivnění průtoků- zvýšená krátkodobá migrace i proti proudu v toku (migrují ryby, pro které je tok následně malý).	Odpovědné stanovování manipulačních řádů nádrží. Vyloučení krmení a hnojení nádrží.

Výstupy

Nejdiskutovanější problematikou byly na všech seminářích negativní vlivy na společenstva ve vztahu k predaci. Z diskuzí vyplynulo, že má tento problém místní specifika, a že je jeho míra vlivu pro každý region různá. Padala zde celá řada námětů a připomínek k možnostem řešení problematiky predace. Pokud všechny připomínky shrneme, plyne z nich skutečnost, že je celou problematiku třeba řešit komplexně, a to jak na národní, tak i na mezinárodní úrovni. A to vše v součinnosti s rybáři i ochranáři.

Dále je velmi ožehavá problematika technických úprav koryt toků jejími správci. Zejména v kombinaci s predací. Tato problematika není až na malé výjimky s uživateli revírů vůbec komunikována a způsobuje jim obrovské problémy.

Z postřehů od účastníků plyne nejednotnost přístupů státní správy a obrovské rozdíly v chápání problematiky ochrany vod jednotlivými vodoprávními úřady, orgány ochrany přírody i správci toků.

Z cyklu seminářů vyplynulo, že si všichni dotčení uvědomují, že ekosystém vodního toku je závislý na biotických i abiotických faktorech, a že jakýkoli výrazný zásah může vést k jeho destrukci.

Ze strany ochranářské i rybářské veřejnosti jsou opakovaně vznášeny požadavky na změnu orientace ochrany přírody zaměřené na ochranu druhů, na ochranu ekosystému jako celku.